

Mjr. gšt. Rudolf KUČERA:

Armádní jezdecko v pohybné válce.

(Pokračování.)

II. část.

Období válek od druhé poloviny 19. a ve 20. století až do balkánské války.

V dlouhém mírovém období po osvobozených válkách upadly zkušenosti a poučení o použití jezdeckta z doby bedřichovské a napoleonské skoro úplně v zapomenutí kromě zásady, že jednotkám

byly přidělovány slabé části jezdecktva pro předvoje a bočné voje, které vyhledávaly zprávy, chránily boky a zajišťovaly spojení; hlavní síly jezdecktva tvořily však dále zálohy vojevůdcovy pro rozhodnutí bitev, v kterých měly však působiti atakou, vedenou překvapením zpravidla do boku nebo do týlu a tehdy, když nepřátelský odpor ochaboval. Nemělo již rozhodující úlohu v bitvě jako za Bedřicha a Napoleona, nýbrž mělo za úkol udržeti úspěch dosažený ostatními druhy zbraní, anebo za neúspěchu chrániti ústup vlastních sil z místa porážky. Zvědy — strategické vyhledávání zpráv — a jiné operativní působnosti jezdecktva byly zatlačeny do pozadí tak, že ani zastírání vlastních sil, ani daleké pronásledování nebo znepokojování a rušení nepřátelských spojení nepatřily k obvyklým úkolům jezdecktva. Pro samostatné úkoly nebylo jezdecktvo ani dostatečně vyzbrojeno; v Prusku měli karabinu jen dragouni a husaři, kdežto kyrysníci a huláni byli převážně vyzbrojeni jen pistolí, což znamenalo vážný úpadek proti době bedřichovské. Boj palbou byl pokládán za nekavaleristický. Napoleonské rozlišování těžkého a lehkého jezdecktva, jakož i jeho organisace ve sbory a divise — jimž bylo přidělováno jezdecké dělostřelectvo — bylo zachováno, zato bylo však umísťováno za frontou (jako bitevní záloha) a nikoliv jako za Napoleona před frontou armád (k vyhledávání zpráv a k přípravě bitvy).

Vedeno těmito zásadami neuplatnilo se jezdecktvo operativně ani v krymské válce Francie a Anglie proti Rusům roku 1853—1855 ani ve sjednocovacích válkách italských v letech 1848—1849 a 1859; teprve v secesní válce severoamerické nabylo většího významu, neboť výtečné jezdecktvo jižních států se uplatnilo nejen ve vyhledávání zpráv v širých prostorech, nýbrž i čile znepokojovalo protivníka nájezdy a vpády za jeho frontu. V podstatě to nebyly nějaké nové operace, neboť již v sedmileté válce a za osvobozených válek bylo tak užíváno jezdecktva, jak o tom svědčí 1. a 8. příklad, leda že rozsah nájezdů, prováděných v nesmírných amerických územích nelze přirovnávati k omezeným evropským poměrům. Vliv nájezdů na celkové operace nebyl však takový, jaký bylo lze očekávati, a to proto, že jednak postrádaly strategického cíle — aby mohly nepříteli vážně škoditi — jednak častým opakováním též od protivníka, pozbyly svého účinku překvapení a zastrašení.

Příští větší evropská válka r. 1866 přišla příliš brzo, aby amerických zkušeností mohlo býti využito, a tak příklady odvážné a daleko sahající činnosti jezdecktva před vlastní frontou a za nepřátelskou frontou, jakož i časté užívání pěšího boje palbou ocenila Evropa teprve později.

V prusko-rakouské válce roku 1866 bylo na obou stranách užití jezdecktva nesmělé, jak to vyplývalo z platných zásad, aby jezdecktvo bylo uchováno za frontou až do rozhodné fáze bitvy. Vyhledávání zpráv bylo prováděno prostředky velmi nedostatečnými a proto také s chabým výsledkem a i jinak nebylo jezdecktva k samostatným operacím ani použito. Za bitev na bojištích bylo však zjištěno, že jezdecktvo, které bylo prochnuto výtečným duchem, potřebuje jen správného vedení a výcviku, aby ho mohlo býti použito ke všem úkolům. Když pak náčelník pruského generálního štábu Moltke uvažoval o válečných zkušenostech a přirovnával je s Napoleonovými zásadami, zjistil, že zkušenosti a poučení získané z napoleonských tažení z r. 1805 a 1806 — viz 5. a 6. příklad — byly opominuty nejen

jezdecktvem samým, ale i vyššími veliteli. V svém proslulém pamětním spise z 25. července r. 1868, který zaslal králi Vilému I., uvedl zásady užití jezdeckta, které vrcholily v požadavku, aby každé pěší divisi byl trvale přidělen pluk divisiho jezdeckta a aby pro každý armádní sbor byla jezdecká divise, které však mohly být sloučeny v jezdecký sbor — zesílený dělostřelectvem a event. pěchotou — pro samostatné provádění zvláštních úkolů, určených armádní správou. Měl na mysli zejména strategické vyhledávání zpráv — zvědy — a pronásledování.

Při vypuknutí francouzsko-německé války r. 1870 nepřešly ještě tyto názory Moltkeovy ani do služebních předpisů ani do praktického výcviku jezdeckta a tak zastaralý pojem užívání jezdeckta jako bitevní zálohy platil nyní právě tak jako dřív. Ani ve výzbroji se nic nezměnilo, takže jen dragouni a husaři měli — ostatně již ani nepostačující — jehlovky. V první části tažení byly sice jezdecké divise — aniž byly sloučeny ve sbory — vysílány před frontu, lpěly však příliš na pěchotě, neboť neměly vlastní pěchoty k své záštitě a k svému zachycení a i touha po samostatných činech chyběla jak velitelům, tak i vojskům, nebyli pro takové operace vychováni. Teprve Moltke užil jezdeckta k dalekému vyhledávání zpráv — na zvědy — které mu byly podkladem k rozhodnutí až do bitvy u Sedanu. Leč k pronásledování se jezdeckto nemělo a po bitvě byl obyčejně dotyk ztracen. Za obléhání Paříže uplatňovalo se již jezdeckto v operacích lépe a zejména v operacích prince Bedřicha Karla na řece Loire vhodně vyhledávalo zprávy, zastíralo pohyby vlastních sil, pronásledovalo ustupujícího protivníka a rušilo jeho spojení dozadu, ovšem jen tehdy, bylo-li mu správně veleno. Zpravidla byla mu přidělována pěchota a ženisté; rovněž i k boji palbou často došlo. Ač i na bojišti často hrdinně atakovalo, přece pro pokrok palebných zbraní skýtaly se příležitosti stále řidčeji. Francouzské jezdeckto této doby se skoro operací nezúčastnilo, za to však na bojištích se umělo obětovati.

V dlouhé mírové době až do roku 1914 vžily se Moltkovy zásady v německé jezdeckto a přes to, že se za manévrů snažilo až příliš často bojovati koňmo, přece bylo jasno, že atakou lze dosíci pronikavého úspěchu jen proti nepřátelskému jezdecktu. Boj pěšky nabýval vedle boje koňmo důležitosti a proto i veškeré jezdeckto bylo vyzbrojeno karabinou. Ačkoli ve všech armádách byly tyto zásady užití jezdeckta úplně známy, přece ještě po válečném tažení 1870—71 nebylo jezdeckta správně užíváno. Tak v rusko-turecké válce 1877—78 se ohromné masy jezdeckta o správné jezdecké operace ani nepokusily a anglické jezdeckto v burské válce 1899—1902, ač si jinak správně vedlo, bylo zcela nečinné na zvědech — ve vyhledávání zpráv strategického významu. V rusko-japonské válce 1904—1905 se tyto nedostatky opakovaly, leč nebyly tak pociťovány, neboť vojska stála po dlouhou dobu, často v nejtěsnějším dotyku, proti sobě, takže ani neměla potřebu zpráv od jezdeckta. Jezdeckta obou protivníků se pokoušela však často o vpády jezdeckta do týlu a tu méně početné japonské jezdeckto dosahovalo větších úspěchů než ruské jezdecké masy. V balkánské válce 1912—1913 šlo o podružnější jezdeckta, od nichž nebylo lze očekávat mimořádné výkony.

10. Nájezd konfederovaného jezdecktva do Pensylvanie 1862 v severo-americké secesní válce.

Po bitvě na Antietamu 17. září 1862 ustoupila armáda jižních států pod generálem Lee ze severního státu Maryland přes řeku Potomac na vlastní území k Martinsburgu v jižním státu Virginii. Armáda severních států pod generálem Mac Clellanem nemohla ji pronásledovati pro svůj otrěsený stav a pro nedostatečné zásobovací poměry a rozložila se na březích řeky Potomac mezi Williamsportem a vtokem řeky Monocacy, kryta na severozápadě jezdecktvem. Generál Lee doufal v blízkí se zimu, která přeruší další operace, a aby až do té doby jinak zaměstnal protivníka, nařídil generálu Stuartovi, osvědčenému veliteli jezdecké divise, aby překročil řeku Potomac na sever od Martinsburgu a vpadl přes Maryland do severního státu Pensylvanie.

Generál Stuart, utvořiv jezdecký oddíl o 1800 jezdcích a 4 dělech, překročil 10. října řeku Potomac u vtoku řeky Black Creek a proraziv tam slabý nepřátelský jezdecký kryt — klamaje nepřítele výpadem na Hancock — vyhnul se silným protivníkovým vojům, které táhly od východu na Cumberland a dosáhl za deště po 75 km pochodu přes Merkesburg středu Pensylvanie v Chambersburgu. Zde zničil železnici a telegraf, jakož i skladiště potravin, zbraní a střeliva a odvedl četné koně. Nazítří, 11. října, táhl pak přes Gettysburg — měně stále směr obratným kličkováním — Hagerstown—Emmetsburg a vyhnuv se silně obsazenému místu Fredericku táhl přes Newmarket do Monrowie, kde opětne zničil železnici a telegraf. Ze zachycených zpráv zjistil, že federovaní vědí o jeho vpádu, ale že nevědí, kde je. Zrána 12. října táhl dále přes Hyattstown, kde se dotkl důležité etapní osy vedoucí na Washington, a zničil nepřátelské povozy. Ačkoli byl od 11. října na cestě a urazil přes 120 km, nesměl se oddati odpočinku, neboť to nejtěžší jej teprve očekávalo: návrat a opětne překročení řeky Potomac na levém křídle nepřátelské armády.

Federovaní jako odvetné opatření obsadili silně Frederick a vyslali jezdeckou brigádu ke vtoku řeky Monocacy; mezi ní a mezi četnými prapory krytu jižního křídla u Poolesville musil Stuart proniknouti, když 12. října táhl s Hyattstown přes Barnesville do Leesburgu. Dosáhnuv řeky Potomac, neutralisoval svými děly nepřátelské síly, sesedlí jezdci zahnali je útokem od místa zvoleného přechodu a tak dospěl 13. října opět k konfederované armádě.

Nájezd Stuartův měl úplný úspěch, neboť znepokojil tyl protivníkův, zničením železnic a telegrafu vnesl nejistotu do jeho řad a zničením zásob ohrozil jeho zásobování, nehledě k bohaté kořisti koní, ač sám utrpěl jen ztrátu několika raněných a 2 nezvěstných. I jezdecký výkon byl skvělý: ve 3 dnech urazil v nepřátelském týlu 225 km, v celku od 9. do 13. října 300 km.

Na rozhodnutí velitele armády potomacké, zahájit 26. října ofensivu přes Harpers Ferry neměl sice tento úspěšný nájezd valného překážejícího vlivu, neboť působení nájezdu bylo jen dočasné.

Kdyby však Stuart měl více sil a kdyby byl pronikl až na Washington — jako generál Hadik roku 1757 na Berlín (viz př. 1.) — jistě by byl odvedl část potomacké armády k ochraně sídla vlády a vojenské správy. Takto působil onen nájezd za nepřátel-

skou frontou jen jako krátká bouře. Nájezdy mají jen tehdy vliv na celkové operace, když stihnou v týlu nepřítele místo důležité pro život armády a tím pak tuto armádu na nějaký čas ochromí.

11. Pruské jezdectvo v Čechách až do bitvy u Hradce Králové dne 3. července 1866 v prusko-rakouské válce.

Koncem června vtrhly pruská labská (4 pěší divise pod gen. Bitterfeldem) a 1. armáda (3 armádní a 1 jezdecký sbor pod princem Bedřichem Karlem) z prostoru mezi Novým Městem (Neustadt) a Lubaní (Laubau) vrchovinou lužickou a jizerskými horami do Čech. Korunní princ Bedřich Vilém s 2. armádou (4 armádní sbory a 1 jezdecká divise) táhl do Čech s povšechné čáry Svidnice—Nisa. Bylo předpokládáno, že rakouská armáda je v prostoru u Olomouce a že potáhne do Čech, aby prozatímní rozdvojení pruských sil využila k porážce jedné jejich části. Prusové musili tedy operovati tak, aby obě skupiny armád soustředili k obchvatné bitvě. Proto musili bedlivě sledovati protivníkovy pohyby čilým vyhledáváním zpráv.

Pro tuto činnost nebylo však pruské jezdectvo vhodně rozděleno na jednotlivé armádní svazy. Pěší divise měly po jednom jezdeckém pluku jako divisní jezdectvo a mnohé z armádních sborů měly ještě po 1 jezdecké brigádě jako jezdecké záloze; rovněž i armádní velitelství disponovala jezdeckými zálohami, jako 1. armáda jezdeckým sborem složeným ze 2 jezdeckých divisí a armáda korunního prince jezdeckou divisí Hartmannovou. Těch jezdeckých záloh nemělo býti používáno podle tehdejších názorů a zásad k vyhledávání zpráv, ani k jiným strategickým úlohám, nýbrž byly šetřeny pro jejich event. účast v bitvě a proto musily táhnouti za samou armádou. Úkol vyhledávání zpráv připadal tedy výhradně divisnímu jezdectvu, které bývalo přidělováno předvojům. Tak masy jezdectva zůstaly za tažení do Čech vzadu za armádami, jak Schlieffen praví „jako luxusní zboží u trénů a bagáží, ač masy jezdectva byly jen s námahou sehnány“.

Dokud armády nepřekročily pohraniční horské hřebety, nebylo ani záhodno vyslati kupředu jezdecké jednotky, neboť svou tehdejší výzbrojí nebyly s to proniknouti uzavřenými soutěskami a na úzkých komunikacích by byly utrpěly přílišné ztráty. Při tom i k vyhledávání zpráv stačilo divisní jezdectvo s předvojovou pěchotou, ač nikoli všude v dostačující míře, jako na př. u Liberce, kde se celá 1. armáda chystala 23. a 24. června napadnouti tam předpokládaného nepřítele, poněvadž nebylo včas zjištěno, že jsou tam jen tři protivníkovy eskadrony. A tak pro další tažení na Jizeru musila býti celá armáda teprve znovu uspořádána. 2. armáda se střetla 27. června u Trutnova a u Náchoda s protivníkem a byla z nedostatku zpráv tak překvapena, že její situace byla skutečně kritická; zachránila ji z ní jedině nečinnost protivníkovy.

Generál Moltke určil oběma pruským armádním skupinám Jičín jako geografické místo srazu. Rakouský vůdce, polní zbrojmistr Benedek, vyrazil 21. června z Moravy s šesti armádními sbory a se 4 jezdeckými divisemi do Čech s úmyslem dosáhnouti planiny mezi Josefovem—Dvorem Králové a Miletínem, kde se chtěl rozhodnouti, jak by vedl další ofensivu. Z nedostatku přesných zpráv

o situacích protivníkových projevují se operace obou protivníků jak bezradné tápání často klamané mylnými předpoklady.

Tak na př. princ Bedřich Karel předpokládal saský armádní sbor u Mladé Boleslavě a hodlal proti němu 30. června podniknouti rozhodný útok, ačkoli tento sbor byl mezitím již u Jičína.

Ačkoli přední stráž 1. pruské armády a rakouské armády stály proti sobě na dostřel kanonů, přece teprve zprávy získané dvěma jednotlivci (mjr. Unger a npor. Heister) večer 2. července vyjasnily pruskému velení protivníkovu situaci, za níž došlo k rozhodující bitvě u Hradce Králové. Přes to však i tato bitva byla svedena pruským velením za zcela mylných předpokladů, neboť, jak se sám Moltke vyjádřil, bylo předpokládáno, že k této bitvě 3. července došlo u Hradce Králové pro postup rakouských vojsk z čáry Josefov—Hradec Králové na západní břeh, zatím co právě naopak došlo k ní tam pro neustálý ústup rakouské armády.

S malými výjimkami během celého tažení v Čechách spočíval úkol vyhledávání zpráv — zvědy — jedině na divisním jezdecktvu, které přidělováním eskadron k valným vojům a k zálohám bylo ještě značně zeslabováno, takže jeho zprávy nepostačovaly armádnímu vedení pro podklad k rozhodnutí strategického rázu. Závoj, který zahaloval nepřátelská opatření na pohyby, odhalily teprve samy srážky, jak tomu bylo u Liberce, na řece Jizeře, u Trutnova, u Náchoda a konečně i v rozhodující bitvě u Hradce Králové. Nedostatek zpráv nutil pak k opatrnému a k nejistému tápání. Odpoutal-li se pak jeden z protivníků, byl dotyk ztracen a vyhledávání zpráv úplně selhalo. Tato podstatná vada nejjasněji vysvítá u Hradce Králové. Po válce roku 1868 učinil Moltke správný závěr, že divisní jezdecktvo na větší vzdálenosti nemůže vyhledávati žádných zpráv ani o nepřátelských postaveních, ani o protivníkových podnicích a že v budoucnu silné jezdecké jednotky s přidělenou pěchotou a s dělostřelectvem jako samostatná tělesa a orgány nejvyššího velitelství mají vyhledávati zprávy již na počátku operací.

Hrabě Schlieffen uvádí v svých spisech, jak mělo býti jezdeckých záloh použito v tomto tažení. Když labská a 1. armáda pronikly pohořím, měl jezdecký sbor táhnouti na pravém křídle tak, aby předešel labskou armádu a obchvátil levé křídlo rakouské armády, která postupovala přes čáru Josefov—Hradec Králové tím, že by zatočil vlevo k silnici Jičín—Hradec Králové. Jezdecká divise 2. armády měla na východním labském břehu postupovati na Josefov, aby toto důležité místo přechodu odřízla od východu; za ní měl táhnouti VI. armádní sbor. Použil by tedy vyšší jezdecké jednotky nejen k vyhledávání zpráv — k zvědům — pro nejvyšší velitelství, nýbrž vyslal by je již i ve směru, v kterém by se mohly zúčastniti bitvy působením do boku a týlu nepřítele. Kdyby i VI. a V. armádní sbor byl zasazen na východu od Labe, soudí, že by rakouské armádě byly připraveny úplně Canae, což by pak učinilo jakékoli pronásledování poraženého nepřítele — o které se však ani po bitvě u Hradce Králové vítězni Prusáci nepokusili — zcela zbytečným. Benedek odtáhl zcela volně od Olomouce, kdežto většina jeho jezdeckta ustoupila na Vídeň, kam i X. armádní sbor a Sasové mohli býti odvezeni železnicí. Pruská 1. armáda se dala na Vídeň, 2. armáda na Olomouc. Teprve nyní byly vyšší jezdecké jednotky vyslány kupředu, byly však řízením ze zadu úplně ochromeny v své činnosti, takže dotyk s ustupujícím protivníkem byl zjedнан teprve

7. a 8.; ústup mu však nebyl odříznut a mohl se spojit s jižní armádou. Než k tomu však došlo, byla zahájena jednání o příměří.

Moltke podotýká, že mohlo býti dosaženo více, zejména při ústupu rakouských vojsk z Olomouce, kdyby bylo bývalo silné jezdecktvo s přidělenými pěšími podporami táhlo v čele a kdyby nebylo bývalo řízeno zezadu. Jezdecké brigády armádních sborů táhly však nečinně za svými armádními sbory.

12. Vyhledávání zpráv německým jezdecktvem po bitvách u Met až k Sedanu v srpnu a v září roku 1870.

Když francouzská rýnská armáda pod Bazainem bitvami u Met 18. srpna roku 1870 byla vržena do pevnosti, čekaly Němce dvě úlohy: obléhati Bazaina a obnoviti dotyk s armádou Mac Mahonovou, poraženou u Wörthu. První úkol dostal princ Bedřich Karel s 1. armádou a s částí 2. armády, kdežto 4. armáda (3 armádní sbory a 4 jezdecké divise) saského korunního prince a 3. armáda (5½ armádních sborů a 2 jezdecké divise) pruského korunního prince měly postoupiti k Châlons, kde byly předpokládány síly Mac Mahonovy, s úmyslem odtlačiti Francouze od Paříže na sever. Ačkoli pro daleké a široké zvědy četného armádního jezdecktva byla situace velmi příznivá, přece s počátku lpěly německé jezdecké divise příliš na pěchotě armádních sborů asi na 15 km. Maršálek Mac Mahon původně zamýšlel ustoupiti na Paříž, politickými důvody donucen táhl však na severovýchod od Remeše, odkud chtěl táhnouti vstříc Bazainovi.

23. srpna dosáhlo jezdecktvo 4. německé armády mírnými pochody řeky Meuse zastírajíc pohyby armády, jezdecktvo 3. armády dosáhlo 4. jezdeckých divisí St. Dizieru, 2. jezdecké divise chránila levý bok. Všechny vyšší jezdecké divise postupovaly jen velmi pomalu, aby neztratily styk s pěchotou armádních sborů, kdežto jezdecké hlídky a oddíly vyslány částečně daleko vpřed, aby vyhledávaly zprávy. Úzkostlivé přidržování jezdeckých vyšších jednotek přímo před armádami sahalo tak daleko, že na př. 3. armáda hlásila nevhodnému velitelství, že vezme 4. jezdeckou divisi zpět za frontu, neboť se zdá, že nastane již střetnutí s protivníkem; Moltke však takové ochromení jezdecké činnosti zamítl.

I 24. srpna lpěly jezdecké vyšší jednotky tak na armádách, že přezvědné orgány dosáhly jen východních a jižních okrajů Argon a nemohly tedy zjistit, že Mac Mahon táhne od Remeše ve směru severovýchodním. Jediné zprávy vyzvědačů a novinářské prozradily německému vedení situaci a úmysl Mac Mahonův a byly podkladem rozhodnutí, stočiti německé armády ve směru na severozápad a pak přímo na sever, jak toho skutečně také vyžadovala situace.

Konečně se 25. srpna odpoutaly německé vyšší jezdecké jednotky od svých armád, na nichž až dosud nesprávně příliš lpěly, a dosáhly povšechné čáry Clermont—St. Menehould a prostoru na východ od Châlons; dotyku s francouzskými vojsky však přesto ještě nedosáhly.

Teprve 26. srpna dalším postupem německých vyšších jezdeckých jednotek do čáry Dun—Monthois—Suipe zjednaly dotyk s Mac Mahonovými proudy táhnoucími zvolna k Vouziers, zatím co se však Bazainova rýnská armáda z Met nehnula. Správným uži-

tím německého jezdeckta k vyhledávání zpráv od tohoto dne nebylo již německé vedení odkázáno jen na náhodné zprávy vyzvědačů a na novinářské zprávy, nýbrž mohlo sledovati z hojných přesných zpráv, dodávaných jezdecktem, veškeré pohyby protivníkovy a učiniti vhodná rozhodnutí.

Když 27. srpna Mac Mahon zjistil, že nemůže neobtěžován táhnouti ani na východ ani na západ, snažil se uniknouti na sever, aby se pak probil na Paříž. Ježto německé jezdeckto střežilo každý jeho pohyb, mohlo německé vedení plánovitě prováděti jeho obklíčení a vrhnouti se k belgickým hranicím, kde pak u Sedanu tomuto poslednímu císařskému vojsku byl úplným obklíčením připraven konec.

Při této veliké události mělo hojnou účast jezdeckto, které s počátku postupovalo sice ještě váhavě a tápavě, aby se podle tehdejších pravidel příliš neoddalovalo od pěchoty, jejíž bylo zálohou pro bitvu, které však poněmáhlu, popoháněno vůlí Moltkeovou, špelo víc a více kupředu, aby získalo zprávy, podklad to pro rozhodnutí vojevůdcovo, zejména v pohybné válce tak důležitý.

13. Vyhledávání zpráv 3. pruskou jezdeckou divisí na severu od Paříže v listopadu 1870.

Po dobytí Met 27. října 1870 dostala 1. armáda pod gen. Manteuffelem úkol, aby kryla obklíčení Paříže proti vojskům gen. Bourbakiho, která se shromažďovala na sever od Paříže. 1. armáda měla postupovati na široké frontě z čáry Rethel—Remeš do prostoru St. Quentin—Compiègne a disponovala 3. jezdeckou divisí gen. hraběte Groebena, složenou ze dvou brigád po dvou jezdeckých plucích (16 eskadron), dvou jezdeckých baterií (12 kanonů) a z 1 mysliveckého praporu. Jezdci neměli karabin!

3. jezdecká divise dostala za úkol, aby dalekým vyhledáváním zpráv — zvědy — co možná nejdříve opatřila armádnímu veliteli podklad pro rozhodnutí k dalším operacím a aby současně širokým rozvinutím ovládla nepřátelské území a klamala francouzskou armádu, jakož i udržovala trvalé spojení s obléhacím sborem před La Fère.

Divise vyrazila 17. listopadu z Tagnon a 20. dosáhla Guiscard a Chauny a pro spojení s obléhacím sborem vyslala 2 eskadrony, 1 rotu a 2 děla na Cugny; pravé křídlo armády dostihlo St. Gobain, levé Compiègne. Důstojnické hlídky vyslané na St. Quentin, Raye a Montdidier se s nepřítelem nestřetly.

Mezitím bylo 1. armádě nařizeno, aby postupovala dále na Rouen, bude-li potřebi přes Amiens. Na zprávy vyzvědačů, že v Amiensu je 17.000 Francouzů, rozhodl se velitel armády útočiti na ně, ač jeho armáda nebyla ještě soustředěna a jezdecké hlídky teprve 22. dosáhly Amiensu a 25. zjistily, že tam je vybudováno předmostí. Ač rozloha nepřátelského odporu nebyla zjištěna, vyhnula se jezdecká divise na severovýchod, kde byla podřízena 1. armádnímu sboru a dostala úkol zadržovati nepřítele. Když pak 27. listopadu došlo na frontě Dury—Villers Bretonneux k bitvě u Amiensu, stáhla se jezdecká divise — podle tehdejších zásad — za pravé křídlo armády do Mardelcave, jehož severní okraje obsadila 2 přidělenými mysliveckými prapory, a ačkoli před ní byla pěchota v choulostivé situaci, plnila v nečinnosti tehdejší své poslání bitevní zálohy. Jediné její dělostřelectvo se zúčastnilo bitvy

z vlastní iniciativy. Teprve 28. ráno dostala rozkaz, aby vyrazila přes řeku Somme k pronásledování; kdyby však byla sledovala průběh bitvy zblízka a již 27. vyrazila přes Warfusée, zajisté by byla včasným zasažením dosáhla úplného rozprášení ustupujícího nepřítele

První rozkaz armády dal jezdecku správně daleké cíle pro zvědy, pro vyhledání zpráv k podkladu rozhodnutí velitele armády; současný úkol, aby jezdecká divise ovládala nepřátelské území a klamala nepřítele smíšenými oddíly, brzdil však zvědnou činnost tak, že velitel divise je neprováděl a držel svou divisi pohromadě. Jezdecké hlídky byly vyslány až na 60 km kupředu, neboť valné síly divise chtěly stále zůstat v těsném styku s pěchotou armády.

Proto zvědné výsledky této divise nikterak neuspokojovaly; nezjistila ani, že valné nepřátelské síly nebyly na severu, nýbrž na jihu od řeky Sommy a ani rozloha nepřátelského odporu nebyla ohledána. Tak i jezdecká divise sama byla rozpoutává se bitvou překvapena. Orgány k vyhledávání zpráv byly nesprávně řízeny, právě tak jako veškerá rozkazovací technika pro vyhledávání zpráv nebyla dokonalá. Za bitvy pak jezdecká divise vyčkávala nečinně za frontou jako bitevní záloha a nevystihla vhodné příležitosti k svému zasažení; přidělenou pěchotou vytvořila za frontou záchytné postavení, ač gen. Moltke sám tento mylný názor již dávno potíral.

K pronásledování vyrazila jezdecká divise teprve na vyšší pokyn.

Vyšší velitelství i 3. jezdecká divise tonuly ještě v zastaralých názorech. Jediné tam, kde sám gen. Moltke osobně zasáhl a své jezdeckto hnal kupředu (viz 12. příklad), nebo kde jezdecktu bylo správně veleno (viz 14. a 15. příklad), přesahovaly výsledky jezdecké činnosti obvyklou míru.

14. Pronásledování Francouzů německým jezdecktvem po bitvě u Orléansu v prosinci 1870.

Po bitvě u Orléansu, v které 3. a 4. prosince 1870 porazila německá 2. armáda prince Bedřicha Karla francouzskou loireckou armádu gen. Chauzy, aby na jihu kryla obléhání Paříže, ustoupili Francouzi částečně severně od řeky Loiry na Beaugency, částečně v jižním směru na Salbris, částečně na východ na Argent a Gien. Bylo rozhodnuto vésti hlavní pronásledování dolů po řece Loire na Blois, zajišťovati se proti východu a jihovýchodu a na jih vyslati 6. jezdeckou divisi generála Schmidta přes Salbris, aby stíhal tam uniklého nepřítele a aby ve Vierzonu zničil rozsáhlý železniční uzel.

6. jezdecká divise složená ze 14. jezdecké brigády o 2 a z 15. jezdecké brigády o 3 plucích jezdeckých a z jedné jezdecké baterie dosáhla 6. prosince la Ferté St. Aubin, kde byla zesílena 2 pěšími rotami a 1 rotou ženijní. Pro pěší boj nebyla divise dobře vyzbrojena, neboť jen dva jezdecké pluky měly jehlovky s největší donosností na 300 m a dva pluky měly šasepotky. Činnost na koni vadila nerovná a zmrzlá půda kraje Sologne, prorývaná četnými potoky a příkopy, takže přidělení pěchoty bylo nutné. Zvýšiti počet dělostřelectva bývalo by bylo rovněž záhodno.

Za citelného mrazu vyrazila jezdecká divise 7. prosince přes la Motte na Nouan de Fuzelier, kde předvoj — husarský pluk 16, 2 roty a 2 děla — narazil na nepřítele. Když se ataka přední eska-

drony zhroutila v protivníkově palbě, rozvinula se pěchota a za dělové podpory a jezdecké ochrany v bocích postoupila až 2 km severně od Salbris. K dobytí tohoto místa nedostávalo se jí však síly a proto se vrátila divise opět do Nouan le Fuzelier k ubytování, neboť mráz byl velmi citelný. Nazítrí však nepřítel dobrovolně vyklidil Salbris a gen. Schmidt uspořádal souběžné operace pro dosažení údolí řeky Cher, aby tam zničil železnici a telegraf vedoucí do Toursu a do Bourgesu; to se zdařilo a současně bylo zjištěno, že vačné nepřátelské síly ustoupily na jihovýchod na Bourges. K velitelství armády měl spojení relé, utvořené 8 stanicemi vzdálenými od sebe 6—8 km. Tím byl první úkol jezdecké divise vyplněn.

9. prosince dostal gen. Schmidt rozkaz ponehati 1. jezdeckou brigádu ve Vierzonu, aby tam rozšiřovala klamné zprávy, že velké německé síly táhnou na Bourges, kdežto se zbytkem divise měl přes Romorantin a Contres dorazit k hlavní armádní skupině, která postupovala proti silnému nepříteli na Blois. Avšak situace 14. jezdecké brigády — bez přidělené pěchoty a bez dělostřelectva — ve Vierzonu byla velmi choulostivá, neboť místní obyvatelstvo se srocovalo a jednotky vyslané z Bourges ji vážně ohrožovaly; tak ustoupila přes Salbris a Romorantin — kde na př. odpočívala při osedlaných koních, jsouc tak ohrožována sročenými davy — k divisi do Contres.

K splnění úkolu 6. jezdecké divise za silných mrazů, v neschůdném terénu a při nedostatečné výzbroji a výstroji (nebylo ozubených podkov) bylo třeba silné vůle velitelské, již se vyznamenával tento nejvýtečnější jezdecký vyšší velitel gen. v. Schmidt. Protože jezdecktvo nebylo ani školené v boji palbou, užíval gen. Schmidt k boji palbou přidělené pěchoty a dělostřelectva, kdežto jezdci vyhledávali zprávy a účastnili se zajišťování, zejména v bocích. Velkou vadou bylo, že 14. jezdecká brigáda byla ponechána ve Vierzonu bez pěchotních a dělostřeleckých podpor. Ovšem podle tehdejších zásad nebylo ani dovoleno rozdělovati baterii.

15. Německý výpad na Laval po bitvě u Le Mans v lednu 1871.

12. ledna 1871 porazil princ Bedřich Karel s 2. armádou armádu generála Chanzy po sedmidenní bitvě a nepřítel ustoupil částečně na Alençon, částečně na západ na Laval. Znavené armádě byl poskytnut odpočinek a k pronásledování byly určeny jen dva armádní sbory: XIII. na sever, X. na západ. Velitel X. armádního sboru určil velitele 14. jezdecké brigády, generála v. Schmidta, jako velitele smíšeného stíhacího oddílu, složeného z 11 eskadron brigády, 14 pěších rot, $12\frac{2}{3}$ baterií, z ženijního a zdravotnického vojska. Osvědčený jezdecký velitel promyslel sice podnik jezdecký dobře, avšak nevalná palebná síla eskadron, potíže v kluzce zamrzlém, kopcovitém a četnými potoky protkaném terénu, posetém četnými kamennými dvorci s polí ohrazenými kamennými hradbami, vyžadovaly přidělení četné pěchoty. Proti tomu měl však málo dělostřelectva.

13. ledna narazil předvoj stíhacího oddílu — složený ze všech zbraní a zajišťován v bocích eskadronami — na silnici, vedoucí z Le Mans na Laval, na první odpor, který však odstranil několika ranami z děl; poté ustoupil francouzský oddíl XVI. armádnímu sboru

na Coulans. Podle získaných zpráv soudil a hlásil gen. Schmidt, že se mu zdá, že XVI. a XVII. armádní sbor ustupuje na Laval, kdežto XXI. přes Conlie. Zatím však na Laval ustupoval jen XVI. sbor, kdežto XVII. zůstal u Conlie a XXI. vybočil na sever na Silles-le-Guillaume. Proti severu zajišťoval německý X. sbor oddíl plk. Lehmana.

14. ledna postupoval stíhací oddíl gen. v. Schmidta jen zvolna — v celku asi 15 km — neboť jeho pěchota musila se stále rozvinovati proti četným francouzským odporům. Velitel armádního sboru se rozhodl táhnouti s valnými silami za ním. Také 15. leden přinesl přes značné ztráty málo úspěchů, neboť pěchota nabývala půdy jen úpornými místními, ale četnými boji. U St. Denis d'Orques zajala jedna z předních eskadron mnoho zajatců nepřátel atakou proti pěchotě.

Velitel armády, nechtěje unavená vojska zbytečně zasazovati, omezil rozsah pronásledování tím, že nařídil, aby stíhací oddíl gen. v. Schmidta nepřekročil Vaiges, stíhací oddíl plk. Lehmana Sillé de Guillaume. Velitel armádního sboru posunul za stíhacím oddílem plk. Lehmana posilový a záchytný oddíl do Bernay, kdežto za stíhacím oddílem Schmidtovým hodlal táhnouti se svými valnými silami až do St. Denis d'Orques. Schmidt postupuje ve 3 proudech až do Vaiges, kde je sloučeně ubytoval, kromě předvojové eskadrony, která postoupila ještě k Soulgé le Bruant, kde atakou donutila pěší proud ke vzdání. Tohoto dne zajal stíhací oddíl Schmidtvův na 1000 nepřátel. Poněvadž rozkaz armádního velitele nedošel gen. Schmidta včas, aby již nepřekročil Vaiges, vyrazil gen. Schmidt 17. ledna k dalšímu stíhání na Laval — vyslav do každého svého boku po 1 eskadroně — jehož východní okraj dosáhl po přemožení malých odporů. Zajímaje stále četné nepřátele zjistil, že Laval je silně obsazen. Armádní rozkaz povolal jej však zpět do Vaiges, čímž jeho stíhací úkol byl ukončen.

Ačkoli pronásledování po bitvě u Le Mans nebylo z vyšších míst vedeno dosti úporně, přece neúporný a obratný gen. v. Schmidt přes nepříznivou povětrnost a terénní poměry projevils se svým stíhacím oddílem neobyčejné úsilí. Jeho jezdecktvo vyhledávalo vzorně zprávy o nepřátelských odporech, které pak přidělená pěchota s dělostřelectvem postupně zdolávala, podporována i útoky jezdeckých eskadron na koni i palbou. Tak stíhal celý nepřátelský armádní sbor — který měl ovšem jen malou bojovou sílu pro svou porážku — a způsobil mu citelné ztráty. Stíhací oddíl Schmidtvův ztratil 4 důstojníky, 65 mužů a 20 koní. Jistě by býval dobyl i Lavalu, kdyby nebyl odvolán.

16. Osvobození Kimberley anglickou jezdeckou divisí generála Frenche v únoru 1900 v burské válce.

Koncem ledna roku 1900 uzavřel burský generál Ferreira s 2000 muži v Kimberley 3500 Angličanů. Obléhání kryl na jihu burský generál Cronje, maje proti sobě 1. anglickou divisi, která ovládala železnici vedoucí do Capstadt (Kapského Města).

Nový anglický nejvyšší velitel, generál lord Roberts, se svým náčelníkem štábu gen. lordem Kitchenerem zorganizovali anglické síly a zejména postavili jezdeckou divisi pod generálem Frenchem o 3 brigádách po 2 plucích o 4 eskadronách, se 7 bateriemi a s 1

brigádou pěchoty na koních. Rozhodnův se osvoboditi Kimberley od obléhání, nechtěl však na gen. Cronje útočiti čelně, nýbrž jej obejítí od východu a vymanévrovati jej z jeho silného postavení. Proto začátkem února soustředil na železnici Oranjeriver Station—Modderriver Station jezdeckou divisi, 6., 7. a 9. pěší divisi a 8. února vyslal jezdeckou divisi do Ramdamu s úkolem, aby před příchodem pěších divisí osvobodila Kimberley.

Generál French vyrazil 12. února ve 2 hod. a dosáhl řeky Riet u Watervaldrift (drift = brod), kde přemohl odpor 500 Burů generála de Weta obchvatným manévrem a utábořil se u zmíněného brodu, aniž však přezvídal proti řece Moddera, aniž se snažil zjistiti, kam ustoupil de Wet.

13. ledna táhl French dále k brou Randaveldrift na řec Modder s jezdeckými brigádami vedle sebe a brigádou pěchoty na koni u muničních kolon, avšak tak nedostatečně zajištěn, že byl v pravém boku přepaden palbou.

Vynutivši si přechod přes Modderriver utábořila se divise v opuštěných burských táborech, kde našla bohaté zásoby. Nesmírná vedra způsobila značné ztráty koní, takže 14. února zůstala stát na řece Modder, opět však bez řádných přezvědů. Když 15. února vojska nastupovala k dalšímu tažení na Kimberley, zjistil generál French, že kopce rozprostírající se na severu od Klippdrift jsou v šíři 4 km obsazeny Bury. Avšak French nedal se tím zastaviti; zahájil palbu všech svých 7 baterií proti nim a jezdectvo rozčleněně ve 3 sledy, projelo atakou řídké burské linie; měl při tom 18 mrtvých a raněných a ztratil 30 koní.

Po tomto důležitém úspěchu, kterým povzbudil náladu svých vojsk, objel od východu postavení generála Cronje, a poněvadž gen. Ferreira stáhl obléhací vojska k severu, vtáhl v 6 hodin za jásotu osvobozené posádky a obyvatelstva do Kimberley. Opominutí Frenchovo, že nezjistil, že burský oddíl gen. de Weta ustoupil na Winter Hock, odpykaly anglické trény, které de Wet přepadl a zničil, takže další operace Angličanů byly velmi ohroženy nedostatečným dovozem zásob.

Generál French se však nespokojil jen splněním svého úkolu, osvobozením Kimberley, nýbrž přikročil ihned k úsilnému pronásledování Burů dvěma brigádami na sever — ačkoliv jim koně následkem veder padali po stech — a 2. jezdeckou brigádou přezvídal na jih, aby zjistil, kam ustoupil gen. Cronje. 17. února pronásledoval i Cronje přes únavu jezdců i koní a střetl se s ním u Kamelfontein v úporném boji až do příchodu pěchoty, která Cronje obklíčila a donutila se 4000 mužů ke kapitulaci.

Gen. French se vyznamenal bezohlednou energií a ačkoli v sedmi dnech ztratil $\frac{1}{2}$ svého koňstva — přes to, že urazil denně jen 30—40 km, ale pro velká vedra, stále boje a terénní potíže — nepřestal jen na vyplnění úkolu osvobozením Kimberley, nýbrž z vlastní iniciativy pronásledoval ustupující Bury a upoutav gen. Cronje, donutil jej, aby kapituloval anglické pěchotě. Vzorným způsobem vyplnilo jezdectvo svou povinnost předcházetí pěchotu a do nejzazších sil připravovati jí rozhodnutí.

A toto rozhodnutí bylo také prvním velkým úspěchem Angličanů na jihoafrickém bojišti.

17. Ruský nájezd na japonský přístav v Inku (In-kou) v lednu 1905 v rusko-japonské válce.

Po bitvě na řece Šaho — od 9. do 18. října 1904 — zařídili se oba protivníci v rozsáhlých zesílených posicích, jejichž západní křídla, utvořená z jezdeckev, opírala se v prostoru u Sandepu o řeku Hunho. Rusové vyčkávali posíl z vlasti, Japonci čekali na 3. armádu, která byla uvolněna 2. ledna 1905 pádem Port Arturu. Rusům záleželo na tom, aby přísun oněch japonských posíl zdrželi, a to bylo možno zničením jediné železnice vedoucí v týlu japonské fronty. Proto zřídili 8. ledna 1905 u Sufantain jezdecký sbor, složený ze 16 dragounských eskadron, z 53 kozáckých eskadron, ze 4 stíhacích oddílů, ze 4 kulometů, ze 3½ baterií, z ženijního a zdravotnického vojska a ze soumarské kolony, pod velením dělostřeleckého generála Miščenka. Ruský vrchní velitel generál Kuropatkin dal mu za úkol zničit zásoby v japonském přístavu Inku a zničit železniční umělé stavby na trati mezi Bai-tsenem a Kaipingem. Tak zničení železnice bylo odsunuto na 2. místo pořadí naléhavosti.

Podmínky byly podniku příznivé; postup vedl širou rovinou, vodní toky byly zamrzlé a silnější odporu na západ od řeky Hunho nebylo se nadíti; koňstvo sboru o 7000 mužích nebylo z části nejlepší.

Generál Miščenko vyrazil 9. ledna ve 4 proudech a dosáhl po 36 km pochodu Tavan na řece Liaoho, 10. překročil reku Hunho u Kiliho a večer dosáhl Mudiatao, zdržen odporem japonské zeměbrancecké roty u Sandakanu.

Od Kiliho byly odeslány 3 oddíly, složené po 4 důst., 150—170 jezdcích, 2 ženijních důst. a několika ženistech na koních k zničení železničních mostů u Ta-ši-kiao a u Hai-tsenu, které však valně nevykonaly své úkoly, neboť mosty u Hai-tsenu byly silně obsazeny a mosty u Ta-ši-kiao nebyly vyslanými oddíly ani nalezeny. Tak mohly jen běžně zničit na některých místech železniční svršek trati, kterou však Japonci snadno opravili v šesti hodinách. Generál Miščenko, chápaje zničení skladišť v Inku podle daného rozkazu za hlavní úkol, snažil se valnými silami dosáhnouti Inku a 11. ledna po delší srážce u Niučvangu s japonskými zeměbranceckými slabými vojsky dosáhl po 33 km pochodu Zyntsiatyn, asi 25 km na sever od Inku, kde se zastavil, neboť hodlal podniknouti útok na Inku až 12. ledna k večeru.

Mezitím Japonci učinili 11. ledna odvetná opatření: odeslali drahou jeden zemský pluk z Liaojanu do Hai-tsenu a 12. odeslali jeden prapor přes Ta-ši-kiao na Inku; smíšený oddíl poslali na Niučvang, jeden prapor do Liateitsy na řece Liaoho, takže tam dorazily do týlu ruského sboru 13. ledna.

Generál Miščenko útočil 12. ledna v 5 skupinách na Inku s hlavním úsilím proti nádraží, na které dvě hodiny před setměním střílelo dělostřelectvo. Hořící skladiště ozařovala tak pásma útoku, že se útok 12 eskadron ztroskotál; z ostatních skupin podařilo se jen levé bočné skupině dosáhnouti trati Ta-ši-kiao-Inku, nemohla však ani zabrániti příjezdu japonských posíl. Generál Miščenko odvolal svá vojska ještě před dovršením útoku, neboť dostal přemrštěné zprávy o japonských silách v svém tylu a tak celý podnik předčasně ukončil. Shromáždív 13. ledna veškeré části i s raněnými, nastoupil zpětný pochod, vybočiv na západ od řeky Liaoho, neboť se domníval, že mu Japonci uzavřeli cestu přes Ničvang. 13. ledna přes odpor nepřátelského jezdeckva a přes náhlé tání a odchod ledu

překročil řeku Liaoho u San-čaho a utábořili se tam. 14. valné síly odtáhly bez znepokojování až k Futsiačuamu, kdežto zadní voje se jen stíží odpoutaly. Konečné pochody na pravé ruské křídlo byly provedeny 15. a 16. ledna bez závady. Jezdecký sbor měl 7 mrtvých důstojníků, 70 mužů, 33 raněných důstojníků, 273 raněných mužů, 35 nezvěstných mužů a ztratil 165 koní.

Hlavní účel nájezdu nebyl ani gen. Kuropatkinem správně dán, ani gen. Miščenkem správně chápán: ruské armádě šlo o zpoždění příjezdu japonských posil, a mohlo ho býti dosaženo jen důkladným zničením železnice vedoucí z Inku na frontu. To měl Miščenko provést svými valnými silami nebo oddíly silnějšími, vedenými obratnými vůdci a především znalými ničivých prací. Zničení skladišť v přístavu Inku bylo by pak teprve na 2. místě pořadí naléhavosti. Takový nájezd musí též protivníka překvapiti, aby nemohl včas učiniti odvetná opatření. Proto nebylo správné, že jezdecký sbor Miščenkův táhl tak pomalu, jen asi 36 km denně.

Proto úsilí věnované tomuto nájezdu asi 70 jezdeckými eskadronami nebylo v nižádném poměru s dosaženými výsledky.

18. Vpády japonského jezdeckta proti ruským zadním spojením v lednu, v únoru a v březnu 1905 v rusko-japonské válce.

V době, kdy ruské jezdeckto provedlo nájezd do týlu japonské polní armády na Inku (viz 17. příklad), rozhodlo se také japonské armádní velení pro jezdecké podniky do ruského týlu proti železnici Mukden—Charbin. Japonci neměli však pro to takových jezdeckých mas jako Rusové a k tomu ještě jejich 1. jezdecká brigáda musila chrániti levé křídlo armády na jihovýchod od Mukdenu a 2. jezdecká brigáda chránila a zastírala přesun 3. armády od Port Arturu. Ze zbývajících pluků byly utvořeny z vybraných lidí a koní dva oddíly; pplk. Naganuma v síle 160 mužů a mjra Hasegava v síle 104 mužů; byly pečlivě vystrojeny, vyzbrojeny a vycvičeny ve střelbě i v ničivých pracích.

Japonský plán zničení železnici za ruskou frontou byl velmi odvážný; toho si Japonci byli sami vědomi, neboť Rusové střežili tuto železnici dokonale. Transamurský sbor železniční ostrahy pod generálem Čičagovem skládal se ze 4 brigád a z několika baterií a měl kromě stálých stráží a hotovostí podél trati i silné zálohy a připravené vlaky k rychlé dopravě na místa potřeby. Z příkazu Japonců ohrožovaly totiž bandy Chunchuzů tuto trať. Terén byl plochý, jen někde poněkud zvlněný a neskýtal překážek, neboť močály i vodní toky byly zamrzlé. Jediné místní zdroje potravin a krmiva nebylo možno všude bráti v počet.

Pplk. Naganuma vyrazil 9. ledna 1905 ze Sumapu a vyhnuv se Miščenkovu jezdeckému sboru, dosáhl po deseti dnech Dadsijingdi, kde zřídil relé. 30. ledna dosáhl Sanvulikandsi, kde zůstal do 6. února. 9. února dorazili k Lalatulu, odkud hodlal přepadnouti železnici u Fadčuangtunu. 12. února za svítání rozvinul své střelce na 500—600 m od železničního mostu, ke kterému současně vyslal hlídky k ničení, když palbou upoutal mostní stráž. Podařilo se jim částečně zničiti telegrafní vedení i část trati, ale ruská stráž je vbrzku zahнала, takže ztratily 2 důstojníky a 11 mužů. Japonci ustoupivší na Sandvulikandsi byli dostiženi ruským stíhacím oddílem, který Japoncům způsobil ztrátu 3 důstojníků a 60 mužů. Poté odtáhl pplk. Naganuma — i s raněnými na karách — do Dad-

sidiijingdi. Tam se dozvěděl, že se rozhodující bitva rozpoutala u Mukdenu, a proto se pokusil opět dvěma oddíly po 30—40 jezdcích zničit železniční trať. Podařilo se mu to ještě u Šahodsi a u Šuangmiadsi. Kromě toho zničil 13. ledna telegrafní vedení a skladiště. 20. ledna odtáhl z Dadsidiijingdi a 29. vrátil se k japonské armádě.

Major Hasegava vyrazil 19. ledna z Hsiaubeiho a četnými nočními pochody dospěl 15. února do prostoru u Šuangdšanpu. Za třeskutých mrazů překročil Sungari a v noci hodlal podniknouti útok na slabě hájená skladiště v Šilitsan. Nedošlo však k tomu, neboť předčasným výbuchem ručních granátů rozprchla se mu část náručních koní. Nahradiv je čínskými pony, vrátil se na jižní břeh Sungari, jsa jen váhavě pronásledován kozáky. Dosáhnuv 3. března Džengsiatum, zůstal tam až do 8. března, přezvídaje proti trati, která byla Rusy silně obsazena. Když hlídka vyslaná 9. března k zničení trati na Siginpai byla kozáky obkličena a mimo 11 mužů potřena, vzdal se major Hasegava dalších pokusů a vrátil se 16. března do Hsinmintingu k vlastní armádě.

Ačkoliv oddíl pplk. Naganuma dlel plných 80 dní a oddíl mjr. Hasegavy 58 dní za ruskou frontou, nepodařilo se jim přes úžasnou odvážlivost a účinnou podporu domorodého obyvatelstva dosíci vážných poškození železniční trati a telegrafního vedení. Přesto však jejich odvážné a hrdinné vpády měly úžasný úspěch tím, že gen. Kuropatkin sveden rozšířenými přemrštěnými zprávami, že do týlu ruské armády vpadlo 14.000 Japonců, zesílil železniční ostrahu o 12 pěších praporů, 42½ eskadron a setnin, 3 děl a o 10.000 mužů, kteří ze zápolí přijeli, aby doplnili počty polní armády. To vše proti 264 japonským jezdcům, právě v době rozhodné bitvy u Mukdenu, již se pak mohly ještě včas zúčastniti jen 4 prapory a 9½ eskadron.

Dalekosáhlá opatření Kuropatkinova lze si snadno vysvětliti, neboť železnice spojující polní armádu s dalekou vlastí byla jim životní tepnou. Z příkladu plyne, jakých neuvěřitelných úspěchů mohou dosíci i slabé jezdecké oddíly v týlu protivníka, jsou-li správně vycvičeny, vyzbrojeny a vedeny a odvážně nasazeny na nejcitlivějších místech.

(Dokončení přístě.)

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ

Kč.:

Výsledek soutěže rozeepsané Vědeckým ústavem vojenským na r. 1928.

Literární soutěž, kterou jsme r. 1927 rozeepsali na letošní rok, jeví opět velký krok vpřed a to jak kvalitou zaslaných prací, tak i jejich počtem.

Ze zkušeností, nabytých z prací této soutěže, bychom pro příští soutěž, o níž se pojednává v tomto čísle níže, doporučovali našim literárním pracovníkům, aby dříve, než přistoupí k řešení nějaké otázky, se poohlédli po příslušné literatuře, která o předmětu v otázce naznačeném dosud vyšla — na př.